

EXAMENUL NAȚIONAL PENTRU DEFINITIVARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR
19 iulie 2023

Probă scrisă
LB. ȘI LIT. RROMANI MATERNĂ, LB. ȘI LIT. ROMÂNĂ ȘI UNIV. PT. COPII,
METODICA PREDĂRII ACTIVITĂȚILOR ÎN LB. RROMANI MATERNĂ ȘI ÎN LB. ROMÂNĂ
ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

Model

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de patru ore.

SUBIECTUL I **(60 de puncte)**

A. Limba și literatura maternă (30 de puncte)

Drabaren o təksto thaj xramosaren nūmaj rromanesθe so mangel pes and-e pučhimata dine maj tele!

I doś

Murro kək kerel phuvăqe piră. Vov uśtel texarinăθar, xunavel i phuv, anel pani, kerel i cik thaj, palal so kerel e piră, thol len avri, anglal o kher, khamesθe.

And-jekh dēs, lesqe duj čavorre, jekh panze berśenqo thaj o kolaver deśudujenqo, maj baro, inklen andar o kher jekhe golnăça thaj khelen pen fòtbalò. Aresle von paśal e piră, den e golnăça anda lenθe thaj pharaven len. O phuro dikhel, thol pesqe el vasta and-o śero thaj phenel:

– Tu, tiknea, tu ʒa thaj beś andre, and-o kher, te na maj dikhav tut e golnăça avri, thaj tu, phenel e maj baresqe, ʒa thaj an aver phuv, pani, ker cik thaj ʒi rāte te keres aver piră.

E čhave mukhen o śero tele thaj ʒan. Rāte, pučhel o maj baro čhavo pesqe dades:

– Dadea, sosθar phendān nūmaj manqe te kerav e piră, ke vi murro phral kheldās pesqe fòtbalò, thaj vov beśel and-o kher thaj me, dikh, savorro dēs kerdem buti.

(Palal o Borcoi Jupter)

1. Ambolden rumunikanes o dino maj opre təksto! **8 pùntkură**
2. Nakhaven i sintagma **o tikno čhavo** andar le savorre 8 kèzură, nūmaj ka-o jekhipen! **8 pùntkură**
3. Nakhaven i kernavni/ o vèrbo **beśel** ka-o imperfèkto vaxt e indikativone modosqo! **6 pùntkură**
4. Xramosaren e antonimură e avutne alavenqe: *avri, tiknărel, dēs, pučhel*. **8 pùntkură**

B. Limba și literatura română și universală pentru copii (30 de puncte)

Citiți cu atenție textul de mai jos:

Sosi primăvara: pomul înflori mai frumos și făcu fructe mai mult decât altădată. Împăratul se veseli de frumusețea florilor și de mulțimea roadelor sale, dar când se gândea că nici în anul acesta n-o să aibă parte de merele lui cele aurite, se căia că l-a lăsat netăiat.*

Prăslea se ducea adesea prin grădină, dădea ocol mărilor și tot plănuia. În sfârșit, merele începuseră a se pârgui. Atunci, fiul cel mai mic al împăratului zise:

– Tată, iată a sosit timpul: mă duc să stau și eu de pază.

– Du-te, zise împăratul; dar negreșit că și tu ai să te întorci rușinat ca frații tăi cei mai mari.

– Pentru mine n-are să fie așa mare rușine, zise el; fiindcă eu nu numai că sunt mai mic, dar nici nu mă leg ca să îi prind pe tâlhari, ci numai o încercare vreau să fac.

(adaptare după Petre Ispirescu, *Prăslea cel voinic și merele de aur*)

*căi, căiesc, vb. - a-i părea cuiva rău, a regreta, a recunoaște că a greșit.

Scrieți, pe foaia de examen, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe, cu privire la textul de mai sus:

1. Alcătuiți câte un enunț în care să folosiți corect următoarele paronime: **familiar, familial**.
4 puncte
 2. Transcrieți, din textul dat, două cuvinte derivate.
2 puncte
 3. Precizați ce părți de vorbire sunt cuvintele subliniate în secvența *Prâslea se ducea adesea prin grădină, dădea ocol mărului și tot plănuia*.
4 puncte
 4. Menționați funcția sintactică a cuvintelor subliniate în următoarea secvență: *Du-te, zise împăratul; dar negreșit că și tu ai să te întorci rușinat ca frații tăi cei mai mari*.
4 puncte
 5. Transcrieți o propoziție principală existentă în primul paragraf al textului dat.
1 punct
 6. Redactați un eseu de maximum o pagină, în care să argumentați apartenența la *genul liric* a unui text literar inclus în programa de examen.
15 puncte
- În elaborarea eseului, veți avea în vedere următoarele repere:
- definirea conceptului de *gen liric*;
 - precizarea a două trăsături ale *genului liric*, existente în textul literar inclus în programa de examen;
 - prezentarea detaliată a celor două trăsături ale *genului liric*, valorificând opera literară aleasă;
 - susținerea unei opinii referitoare la mesajul textului literar selectat.

Notă: Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului de la punctul 6 este la alegere. Pentru **conținutul** eseului veți primi **10 puncte**, iar pentru **redactarea** eseului veți primi **5 puncte** (*organizarea ideilor în scris, utilizarea limbii literare* – 1 punct; *abilități de analiză și de argumentare* – 1 punct; *ortografie, punctuație* – 1 punct; *așezare în pagină și lizibilitate* – 1 punct; *încadrare în limita de spațiu indicată* – 1 punct).

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

A. Metodica predării activităților în limba maternă în învățământul preșcolar (15 puncte)

Xramosaren, and-i rromani vaj rumunikani čhib, sar keren **jekh didaktikano khelipen**, sar aktivitëta vaš e čhibăripnasqo/ limbažosqo siklăripen!

And-o tumaro xramosaripen sikavena:

- save si e etăpe/ e širda e didaktikane khelipnasqe;
- so didaktikane metòde utilizisaren;
- so materiàlură utilizisaren and-i kadaja aktivitëta.

B. Metodica predării activităților în limba română în învățământul preșcolar (15 puncte)

Prezentați trei etape ale unei activități didactice de *convorbire*, domeniul experiențial *Limbă și comunicare*, nivel de studiu 3-4 ani, temă anuală de studiu *Cine sunt/suntem?*.

În prezentare, veți avea în vedere următoarele repere:

- menționarea a trei dintre etapele activității precizate;
- descrierea etapelor enumerate.